

УДК 352

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

STATE POLICY FOR LOCAL SELF-GOVERNMENT DEVELOPMENT

КІРПІЧОНОК Т.А., САВЧЕНКО Б.В., студенти магістратури*

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

В статті розглянуто основні законодавчі акти, які регламентують взаємовідносини між державними органами влади та органами місцевого самоврядування. Також відзначено, що державна політика розвитку територіальних громад сформувалася у процесі глибоких соціально-політичних й економічних перетворень, найважливішими завданнями яких були децентралізація публічної влади. Для цього у 2014 році була прийнята Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року.

Ключові слова: державна політика, місцеве самоврядування, регіональний розвиток, Державна стратегія регіонального розвитку.

The article deals with the basic legislative acts that regulate the relationship between state authorities and local self-government bodies. It was also noted that the state policy of development of territorial communities was formed in the process of deep socio-political and economic transformations, the most important tasks of which were decentralization of public power. For this purpose, in 2014, the State Strategy for Regional Development for the period up to 2020 was adopted.

Key words: state policy, local self-government, regional development, State strategy for regional development.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Державна політика у галузі розвитку місцевого самоврядування базується на Конституції України, законах України та інших нормативно-правових актах у галузі місцевого самоврядування, а також на загально визначених принципах і нормах міжнародного права, чинних міжнародних договорах. Метою такої політики є створення оптимальних умов для становлення, підтримки і розвитку територіальних громад як необхідних умов становлення економічно і соціально розвинутої демократичної держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З'ясуванню ролі держави у сфері місцевого розвитку присвячені праці М.О. Баймуратова, О.В. Батанова, В.І. Васильєва, Є.Ф. Глухачова, В.М. Кампо, М.І. Корнієнка, В.С. Куйбіди, О.М. Пастернак, М.О. Пухтинського та інших дослідників.

Формулювання цілей статті. Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених питанню місцевого самоврядування, належної наукової розробки не отримали дослідження впливу держави на розвиток територіальної громади.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основою реалізації державної політики розвитку територіальних громад є Конституція України [1], яка не лише визначає систему основ конституційного ладу, правовий статус людини і громадянина, систему органів держави і місцевого самоврядування, створюючи правову основу безпосереднього народовладдя, державної влади і місцевого самоврядування як форм публічної влади, але й визначає основні напрями державної політики у сфері місцевого самоврядування і регіонального розвитку.

Сучасна нормативно-правова основа формування та реалізації державної політики розвитку територіальних громад сформувалася у процесі глибоких соціально-політичних й економічних перетворень, найважливішими завданнями яких були децентралізація публічної влади і посилення її демократичних начал.

* Науковий керівник – Бобловський О.Ю., к.ф.н., доцент

Значна кількість норм про місцеве самоврядування закріплена у першому розділі основного Закону України, який визначає основи конституційного ладу. Такий підхід означає, що місцеве самоврядування є одним з інститутів, які становлять ці основи. Норми Конституції України не можуть охопити своїм регулюванням всієї багатоманітності суспільних відносин, що виникають у процесі діяльності держави у сфері місцевого самоврядування. Для цього потрібні ще закони з найважливіших питань організації і діяльності суб'єктів державної влади та місцевого самоврядування. Саме наявність таких законів свідчить про цілісність системи нормативно-правових основ державної політики у сфері місцевого самоврядування та розвитку територіальних громад. До них належать закони «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності», «Про столицю України – місто-герой Київ», «Про органи самоорганізації населення», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про місцеві вибори», «Про транскордонне співробітництво» та інші закони. Окремі аспекти функціонування держави у сфері місцевого самоврядування регулюються нормами екологічного, фінансового та інших галузей права, які встановлювали і встановлюють певні стандарти, дотримання яких необхідно на території всієї країни.

Визнання на найвищому законодавчому рівні територіальної громади як джерела самостійної форми публічної влади в Україні, первинного суб'єкта, носія функцій і повноважень місцевого самоврядування вимагає формування та функціонування громади не як простої сукупності жителів певного населеного пункту, а як дієздатного суб'єкта, соціально і політично активного, самодостатнього з точки зору забезпечення матеріально-фінансовими ресурсами, спроможного на ефективне та відповідальне управління власними справами, а також потребує узгодження його статусу з правовим статусом інших суб'єктів місцевого самоврядування, побудови ефективної системи розподілу функцій та повноважень місцевого самоврядування. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України 6 серпня 2014 р. № 385, визначає цілі державної регіональної політики та основні завдання центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, спрямовані на досягнення зазначених цілей, а також узгодженість державної регіональної політики з іншими державними політиками, які спрямовані на територіальний розвиток [2].

Висновки. Реалізація стратегії надасть можливість визначити інтегрований підхід до формування і реалізації державної регіональної політики, який передбачатиме поєднання таких складових частин: а) секторальної (галузевої) – підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів шляхом оптимізації і диверсифікації структури економіки, забезпечення ефективної спеціалізації регіонів з пріоритетним використанням власного ресурсного потенціалу; б) територіальної (просторової) – досягнення рівномірного та збалансованого розвитку територій, розвиток міжрегіонального співробітництва, запобігання поглибленню соціально-економічних диспропорцій шляхом формування «точок зростання», активізації місцевої економічної ініціативи та зміцнення потенціалу сільської місцевості, забезпечення соціально-економічної єдності і рівномірності розвитку регіонів з метою створення рівних умов для розвитку людини; в) управлінської – застосування єдиних підходів до формування і реалізації політики регіонального розвитку, створення єдиної системи стратегічного планування та прогнозування розвитку держави і регіонів, оптимізація системи територіальної організації влади.

Література.

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. – К., 1997. – 76 с.
2. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України 6 серпня 2014 р. № 385 // Офіційний вісник України від 09.09.2014 – 2014 р., № 70, стаття 1966, код акту 73740/2014.

